

Finna.fi kirjastojen yhteiskäyttöliittymänä?

Faktaa ja spekulointia...

23.10.2019

Riitta Peltonen johtava käytettävyyssuunnittelija Kansalliskirjasto

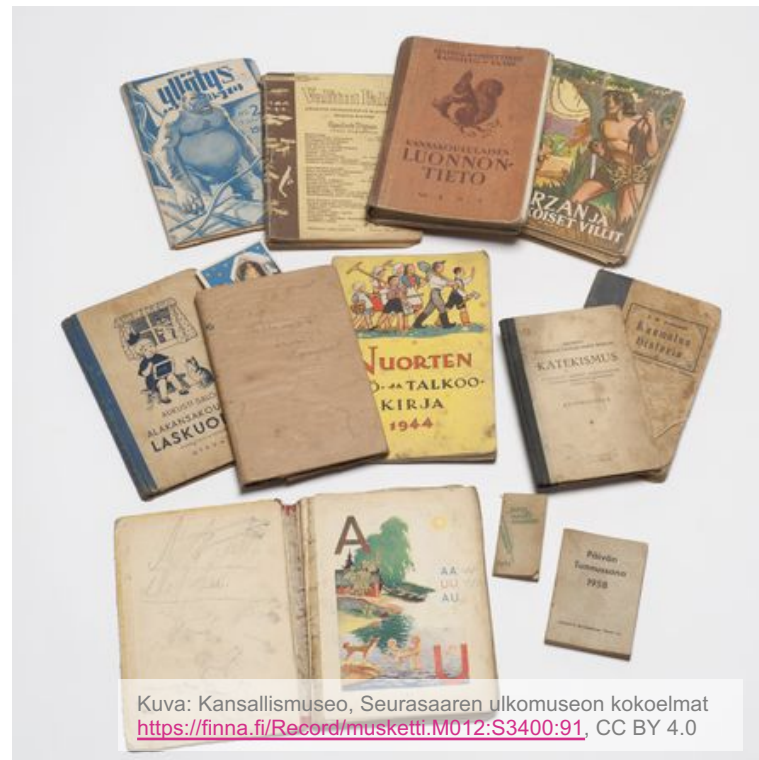
Faktoja...

Finna.fi kirjastojen yhteiskäyttöliittymänä **Onko se sitä jo?**

Poimittuja lukuja Finnan käyttö ja trendit 2018 –raportista ja
Finna.fi:n tietokannasta

1. Kuvat (yli 3,6 miljoonaa katselua)
2. **Kirjat** (yli 800 000 katselua)
3. Jaetulla sijalla: **artikkelit**, arkistoaineistot ja **opinnäytteet**

(Huom. Finna.fi:ssä ei ole kansainvälisiä tieteellisiä artikkeleita vaan ne ovat lehtien ja kausijulkaisujen artikkeleita)

Kuva: Kansallismuseo, Seurasaaren ulkomuseon kokoelmat
<https://finna.fi/Record/musketti.M012:S3400:91>, CC BY 4.0

Kiinnostus aineistoihin käyttäjäkyselyn mukaan (Finna.fi)

Aineistotyyppi	Verkossa saatavilla (avoin)	Verkossa saatavilla (ei avoin)	Lainattava	Paikan päällä tutkittava	Painokelpoinen (ilmainen)	Painokelpoinen (maksu)	Ei kiinnosta
Kuvat	51 %				29 %	9 %	37 %
Kirjat	55 %	33 %	72 %				5 %
Lehdet ja artikkelit	64 %	31 %	41 %				16 %
Videot ja äänitteet	43 %	20 %	37 %				33 %
Nuotit	18 %		17 %				74 %
Oplinnäytteet	48 %		20 %				48 %
Kartat	47 %		19 %				46 %
Talideteokset	33 %						67 %
Eslneet	31 %			14 %			64 %
Viranomals-arkistot	48 %		13 %	16 %			47 %
Kirkonkirjat	41 %		10 %	14 %			56 %
Henkilö-arkistot	41 %		10 %	15 %			54 %

- Finna.fi:hin on liitetty 35 311 tiliä
  - joista 12 598 on liitetty kirjastokortti (**n 35%**)
  - Joista 338 on liitetty useampi kuin 1 kirjastokortti (voi olla myös toinen saman kirjaston kortti esim. oman lapsen)

(huom. tämä on ihan murto-osa Finna.fin käytöstä valtaosa käytöstä tapahtuu ilman sisään kirjautumista)

Tulevaisuudessa tapahtuvia muutoksia

- Korkeakoulujen kirjastojärjestelmämuutokset
  - Korkeakoulukirjastojen kaukolaina-toiminto perustui Voyageriin ja on nyt poistunut käytöstä, korvaavaa järjestelmää mietitään
  - Tuleeko Kohasta/Almasta jatkossa saatavuustietoja Melindaan vai onko ne tulevaisuudessa saatavilla vain Finnasta?
- Melinda luopuu kirjastojärjestelmä Alephista lähivuosina ja tämän myötä Melinda OPAC katoaa (ei tarkempaa aikataulua vielä)
  - Melinda OPACia ei enää päivitetä tälläkään hetkellä = ei uusia ominaisuuksia
  - Alpehin korvaavaa järjestelmää ei ole vielä päätetty, mutta todennäköisesti modernimpi ja selainpohjaisen käyttöliittymän omaava, jolloin itse Melindan varsinainen käyttöliittymä mahdollistaa kenties suoraan osan nykyisen OPACin käyttötapauksista
- Suomalainen artikkelitietokanta ARTO luopuu omasta OPACistaan vuoden 2019 loppuun mennessä
  - Arton käyttäjiä on ohjattu Finnaan jo pidempään
- Tieteellisen julkaisemisen muuttuminen avoimeksi (asteittain)
  - Pääsy tieteellisiin (uusiin) artikkeleihin ei tulevaisuudessa ei ole rajoitettu lisensoituihin
  - Nyt kohderyhmää ovat olleet opiskelijat ja tutkijat, joille heidän yliopistonsa ostaa pääsyn lisensoituihin aineistoihin... tulevaisuudessa kaikilla kansalaisilla voi olla vapaa pääsy uusiin tieteellisiin artikkeleihin

Spekulointia...

Potentiaalisia käyttötapauksia

Lähteet:

Kysely Melinda OPACin käyttötapauksista 2017

Omat havainnot

Spekulointi

Oman koulun ulkopuolisten opinnäytetöiden löytäminen (gradut & väitöskirjat)

(Melinda tutkimus)

Työelämän edustaja joka seuraa alan kehitystä silmäilemällä uusia opinnäytetöitä (Havainto)

- Samaa alaa voidaan opettaa useissa korkeakouluissa
- Poikkitieteellisellä alalla voidaan olla kiinnostuneita toisten koulujen opinnäytetöistä
- Artikkelikokoelmaväitöskirjan artikkeliliitteet eivät välttämättä ole saatavilla sähköisessä versiossa, mutta ovat painetun väitöskirjan liitteinä.

*Opinnäytteet jo jaetulla 3. sijalla
haetuimpina aineistoina*

*Asiakkaalle täysin mahdollista itse etsiä sähköisiä
opinnäytetöitä, mutta kaikkien yliopistojen töitä ei
pääse lukemaan avoimesti verkossa*

Asiakas tarvitsee ehdottomasti pääsyn tiettyyn E-lehteen tai sähköiseen artikkeliin, johon kotikirjastolla ei ole lisenssiä (Melinda tutkimus)

- Onko missään edes melko lähellä toisessa kirjastossa jossa voisi mennä käymään?
- Onko Suomessa kukaan pääsyä kyseiseen aineistoon? Kun edes tietäisin millä kirjastolla on pääsy, voinko keksiä mitään tapaa saada sieltä tietyn artikkelin.

*Tämä edelleen varmaan vaikeaa selvittää
ilman kirjastoammattilaisen apua*

Asiakas tarvitsee ehdottomasti lainaan tietyn kirjan, jota kotikirjastolla ei ole tai se on lainassa vielä pitkään (esim. kurssin suorittamista varten tai tutkimuksen lähdekirjallisuudeksi)

(Melinda tutkimus)

- Löytyisikö saman paikkakunnan muista kirjastoista? Etenkin isommilla korkeakoulupaikkakunnilla on monia eri kirjastoja (yleinen kirjasto, useita korkeakoulukirjastoja, mahdollisesti joku erikoiskirjastokin)
- Jos ei muualta niin saisiko tilattua kaukolainana jostain kauempaa, vaikka sitten maksullisena

Kirjat jo 2.sijalla haetuimpina aineistoina (mutta tilastosta ei irtoa onko oppikirjoja vai viihdettä tms.)

Asiakkaalle täysin mahdollista itse etsiä kirjoja

Kirjastojen suurkuluttaja – shoppailee kirjastoasiakkuuksia kaikkialta, mistä vaan voi. Omistaa kirjastokortteja eri paikkakuntien kirjastoihin (Havainto)

- Käy säännöllisesti useammalla paikkakunnalla asioilla (esim. asuu paikkakuntien rajalla tai pendelöi työpaikkakunnalle säännöllisesti, perhettä toisella paikkakunnalla...) (Yksi Finna.fi:lle alun perin määritellyistä käyttötapauksista)
- E-kirja- ja streamauspalveluiden suurkuluttaja, kun asiakkuus on olemassa online aineistoja voi kuluttaa etäisyydestä riippumatta (Havainto)

Finna.fi:n suurkuluttaja: Käyttää joka tapauksessa Finna.fi:tä paljon kulttuuriperintöaineistojen etsintään ja siinä sivussa etsii kirjastoaineistojakin (Spekulointi)

Kirjat jo 2.sijalla haetuimpina aineistoina

Hankittavaa kirja-aineistoa valikoidessa tai hankintaesitystä arvioidessa sen selvittäminen, onko jotain tiettyä kirjaa kotimaisissa tieteellisissä kirjastoissa ja onko se niistä lainassa. *(Melinda tutkimus)*

Saatavuustiedot eivät välttämättä enää tulevaisuudessa ole Melindassa eli tämä osuus saattaa siirtyä Finnaan.

Poistovalinnan arviointi ja kuvailutietojen tarkistus (Melinda tutkimus)

- Onko muilla samaa teosta? Onko mahdollinen 'klassikko', pitäisikö kuitenkin säilyttää?
- Onko jo varastokirjaston kokoelmassa?

Tarkistus, että eihän poistettavaan kirjaan liittynyt mahdollisia omia (Melinda luettelointiohjeiden vastaisia) kirjauksia (ja niiden poisto mikäli niitä oli)

Saatavuustiedot eivät välttämättä enää tulevaisuudessa ole Melindassa, ainakin tämä osuus saattaa siirtyä Finnaan.

Kuvailun tarkistus taas varmasti säilynee Melindassa

Tarkistus löytyykö kirjasta luettelointitietoja Melindasta (kaikki versiot) (Melinda tutkimus)

Tämä oletettavasti onnistunee ihan Melindan peruskäyttöliittymän kautta tulevaisuudessa

Kuvailuun liittyen: *(Melinda tutkimus)*

- Virkailija haluaa nähdä onko aineisto kuvailtu jo muualla ja katsoa niitä
- Virkailija haluaa heti nähdä miltä (uusi kuvailtu) tietue näyttää verkossa

Tämä oletettavasti onnistunee ihan Melindan peruskäyttöliittymän kautta tulevaisuudessa

Tiedotus-listalla on ilmoitettu Melinda-tietueen ID, johon on tehty muutoksia. Haluaa saada selville, mistä kirjasta tms. on kysymys, jotta voin tarkastella oman tietokannan tietuetta. (Melinda tutkimus)

Tämä oletettavasti onnistunee ihan Melindan peruskäyttöliittymän kautta tulevaisuudessa

facebook.com/finnapalvelu

twitter.com/finnafi

instagram.com/finna.fi

Kiitos!